

KUORTANEEN KUNNAN PIENHANKINTAOHJE

Hyväksytty kunnanhallituksessa 31.10.2016, §166

Pienhankintojen yleisperiaatteet

Pienhankinnoilla tarkoitetaan kansallisen kynnysarvon alittavia hankintoja. Niihin ei sovelleta hankintalakia muuten kuin hankintaoikaisua koskevilta osin. Viranomaisen tehdessä hankintoja niihin kuitenkin sovelletaan hallintolain 6 §: *Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia **tasapuolisesti** sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava **puolueettomia** ja **oikeassa suhteessa** tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.* Tällä tarkoitetaan avoimuutta, syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

avoimuus (riittävän laaja tiedottaminen)

suhteellisuus (vaatimusten ja ehtojen oltava suhteessa hankinnan arvoon, hankinnan tekemiseen käytettävä työmäärä suhteessa hankinnan arvoon)

tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu

suunnitelmallisuus (hankintojen ennakointi/budjetointi)

taloudellisuus (ostajan kannalta kokonaistaloudellisesti edullisin lopputulos)

kilpailuolosuhteiden hyödyntäminen (markkinatuntemus, markkinoiden aktiivinen kartoittaminen ja tarjousten vertailtavuus).

Pienhankinnoissa ei ole velvollisuutta julkaista hankintailmoitusta HILMA-portaalissa.

Vähäisiä hankintoja lukuun ottamatta pienhankinnatkin tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa ja markkinoilla olemassa oleva kilpailu tulee hyödyntää mahdollisuuksien mukaan. On myös huomioitava mahdollisuus toteuttaa toistuvat pienhankinnat puitejärjestelyillä.

Hankintaa ei saa pilkkoa keinotekoisesti, jotta hankintalakia ei tarvitsisi soveltaa. Keinotekoisesti pilkokuista hankinnoista voi valittaa markkinaoikeuteen.

Hankintamenettely voidaan toteuttaa kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla joko tekemällä hintavertailua esimerkiksi sähköpostikyselyiden avulla, lähettämällä tarjouspyyntö suunnatusti riittävälle määrälle tiettyjä yrityksiä tai julkaisemalla kunnan Internet-sivuilla hankintailmoitus, jonka perusteella saadaan tietoa markkinoilla olevasta tarjonnasta. Tarjoajien kanssa voidaan tarvittaessa käydä neuvotteluja tasapuolisesti. Olennaista on kuvata menettelyn kulku avoimesti hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Tarjoajan valinnassa noudatetaan tarjouspyynnössä tai hankintailmoituksessa kerrottuja vertailuperusteita ja valintakriteereitä. Menettely kannattaa aina pitää mahdollisimman yksinkertaisena ottaen huomioon muun muassa hankinnan arvo, laatu ja tunnettu tarjonta.

Pienhankinta voidaan poikkeustapauksessa tehdä suorana ostona tietyltä toimittajalta tämän ohjeen mukaisesti.

Käytetyn hankintamenettelyn eri vaiheet dokumentoidaan asianmukaisesti myös pienhankintoja tehtäessä.

Asiakirjajulkisuuteen sovelletaan lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999, julkisuuslaki) myös pienhankinnoissa.

Suorat ostot

Suora osto (=hankinta tehdään kysymättä tarjouksia tai tarjous pyydetään vain yhdeltä toimittajalta) on pienhankinnoissa mahdollinen, jos hankinnan arvo on vähäinen tai kilpailuttaminen on muutoin epätarkoituksenmukaista. Hankinnan vähäisyys on arvioitava sekä hankinnan arvon että luonteen perusteella.

Suora osto on pienhankinnoissa mahdollista myös silloin, kun tavaran tai palvelun laatu ja hintataso ovat tiedossa (esim. raaka-ainemarkkinoilla noteeratut tuotteet), tai kun hankittavaa tavaraa ei ole muualta saatavissa tai kysymyksessä on hyvin poikkeuksellisen kiiretilanne eikä kiire johdu hankintayksiköstä. Suora osto voi olla perusteltu myös, kun kyseessä on jo hankittuun kokonaisuuteen liittyvä välttämätön lisätilaus.

Hankintalain mukaisia suoramarkkinaperusteita voidaan käyttää apuna sen arvioimisessa, onko suora osto mahdollinen. Mikäli suorilla ostoilla hankintaan toistuvasti samankaltaisia tavaroita tai palveluita, niin tällaisessa tilanteessa tulee tehdä kirjallinen, päivätty ja perusteltu arvio siitä, voidaanko puitejärjestelyä käyttää kyseisten tavaroiden tai palveluiden hankkimiseen.

Suoralla ostolla ei tarkoiteta tilauksia, joita hankintayksiköt tai niiden alaiset organisaatioon kuuluvat toimivaltaiset viranhaltijat ja työntekijät tekevät kilpailutettujen sopimusten puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista eikä itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia päätöksiä.

Suoran oston menettelyä voidaan käyttää enintään 3.000 euron (alv 0%) arvoisissa hankinnoissa.

Tilaajavastuu

Lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006, tilaajavastuulaki) sovelletaan myös pienhankintoihin.

Tilaajavastuulaki koskee yli 9.000 euron arvoista työtä, joka tehdään tilaajaorganisaatiossa tai yli 10 päivän vuokratyötä. Työn tulee liittyä tilaajan työtiloissa tai työkohteessa tavanomaisesti suoritettaviin tehtäviin tai kuljetuksiin.

Jos tilaajavastuulain edellytykset täyttyvät, valitulta toimittajalta tulee vaatia ennen sopimuksen/tilauksen tekemistä tilaajavastuulain mukaiset selvitykset (kaupparekisteri-, ennakkoperintärekisteri- ja työnantajarekisteriote, todistus verojen ja eläkevakuutusten maksamisesta, selvitys sovellettavasta työehtosopimuksesta ja työterveyshuollon järjestämisestä).

Muutoksenhaku

Pienhankinnoissa sovelletaan hankintalain mukaista hankintaoikaisu- sekä kuntalain määräyksiä muutoksenhaun osalta. Pienhankinnoista tehtyjä päätöksiä ei voi saattaa markkinaoikeuden tutkittavaksi.

Koska hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus ovat mahdollisia myös pienhankinnoissa, on suositeltavaa odottaa 14 päivän oikaisuvaatimusaika päätöksen tiedoksiannosta ennen tilauksen tai hankintasopimuksen tekemistä.